

2.2003

VAN ZOYS TOT SOEST

TIJDSCHRIFT VAN DE
"HISTORISCHE VERENIGING SOEST"

VAN ZOYS TOT SOEST / 24e jaargang nummer 1

Foto omslag: Het oude Raadhuis tijdens viering 900 jaar Soest.

Historische Vereniging Soest

Opgericht 8 mei 1980.

Bestuur:

Voorzitter : W.P. de Kam, Emmalaan 3 (035-5880048)
wim.de.kam@wolmail.nl

Secretaris : vacature

Penningmeester : P.Kuijpers, van Weestraat 84a (035-6013060)
pkuijpers@12move.nl

Overige leden : R.P. van Dorresteyn, Kolonieweg 6a (035-6030234)
r.v.dorresteyn@planet.nl

A.J. van den Dijssel, Irenelaan 7 (035-6017238)

R.H.M. van Hal, Spinet 47 (035-6020573)
rvanhal@wanadoo.nl

J.E.J. Hilhorst, Plasweg 57a (035-6018639)
johhilh@wanadoo.nl

Mevr. J.M. van de Poll, Reigerpad 54 (035-6017065)
jvdpoll@obsoest

W. Routers, Cimbaal 19 (035-6010169)
routers@wanadoo.nl

P. v.d. Weij, P.C. Hooftlaan 34 (035-6015779)
weijp@soest.nl

Redactiecommissie : J.E.J. Hilhorst

W.P. de Kam

W.C.J.M. Peters

Redactie-adres : Plasweg 57a, telefoon: 035 - 6018639

E-Mail: johhilh@wanadoo.nl

Homepage : www.soest.nl/hvs

Omslag : W. Routers

Grafische verzorging : Drukkerij Practicum BV, Torenstraat 22a, Soest

Alle rechten voorbehouden.

Overname uit deze uitgave is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van het bestuur van de Historische Vereniging Soest.

DE FAMILIE VAN HOFSLLOT (3)

G.J.M. Derks, werkgroep genealogie, m.m.v. Ton Hartman

In deze laatste aflevering over de familie Van Hofslot worden de "*Hofslotten van Vosseveld*" behandeld. Dit zijn de nakomelingen van Arie van Hofslot en Maria Wantenaar.

Arie van Hofslot en Maria Wantenaar

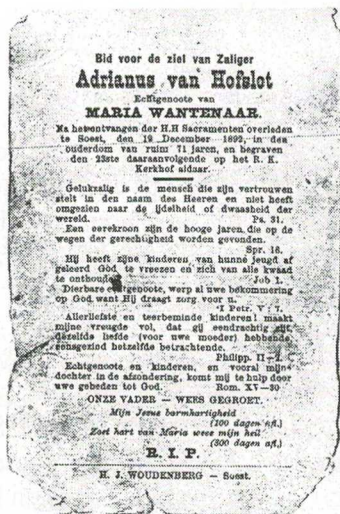
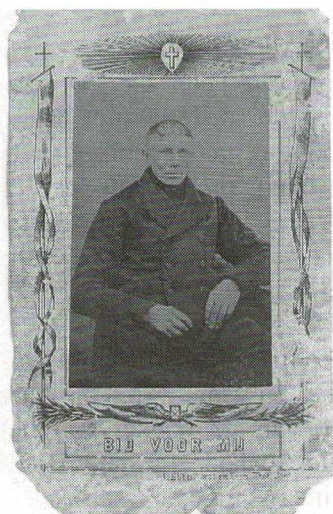
Arie van Hofslot (1821-1892) was de jongste zoon van Peter Gerritse van Hofslot en Cornelia Hendrikse Stalenhoef. Hij trouwde in 1853 met Maria Wantenaar. Waar dit gezin de eerste jaren heeft gewoond is niet geheel zeker. In 1854 en 1855 zegt hij namelijk op de Bunt te wonen, terwijl later steeds Vosseveld als woonplaats wordt opgegeven. De boerderij Vosseveld lag echter in het overgangsgebied van de Birtk en de Bunt, zodat zij daar mogelijk ook de eerste jaren na hun huwelijk reeds woonden.

Vosseveld - oudtijds Heuvel en Daal - was aanvankelijk eigendom van Maria Kok-Steenbeek, de grootmoeder van Maria Wantenaar, en vanaf 1862 van haar moeder Jannetje Wantenaar-Kok. Bij de scheiding van de boedel van het echtpaar Wantenaar-Kok in 1875 werd Vosseveld toebedeeld aan Maria Wantenaar en Arie van Hofslot, die er toen al een kleine twintig jaar boerden.

Vosseveld was een boerderij van enig aanzien, in feite was het een tot boerderij vervallen buitenplaats. Nog jaren later meldden de nakomelingen van Arie en Maria met enige trots dat zij afkomstig waren van Vosseveld!! Het was een gemengd bedrijf, waar nog lang schapen werden gehouden. Nog omstreeks 1890 woonde Gijsbert Veenbrink als schaapherder bij dit gezin.

Arie van Hofslot was in 1864 ouderman van het Groot Gaasbeker gilde. In dat jaar schafte het gilde voor 109 gulden een nieuw vaandel aan. Over dit vaandel was een grijsblauwe band bevestigd met daarop de ietwat mysterieuze letters DIHVVH. Volgens de gebroeders Hilhorst in hun in 2001 verschenen publicatie over de geschiedenis van Soest zouden deze letters staan voor: "Dit Is Het Vendel Van Hofslot".

Arie van Hofslot en Maria Wantenaar hadden een groot gezin met elf kinderen. Daarvan werden er negen volwassen, drie zoons en zes dochters. Vader Arie overleed in 1892 toen nog maar een beperkt deel van zijn kinderen het ouderlijk huis had verlaten. Op de boerderij werd hij bijgestaan door zijn ongehuwd gebleven oudste zoon *Pieter van Hofslot* (1855-1912). Net als zijn vader was ook Piet(er) actief in het gilde: in 1891 werd hij vaandrig. De beide andere zoons - *Willem* en *Aart* - trouwden en boerden zelfstandig. Hun verdere lotgevallen en nakomelingen worden hierna beschreven.

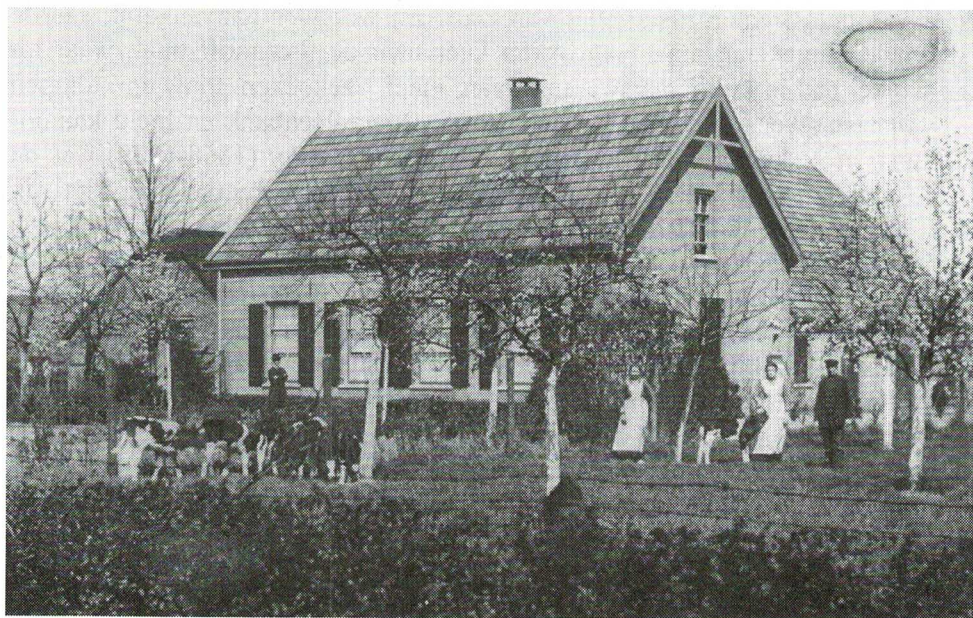
De oudste dochter *Kee van Hofslot* (1859-1941) trouwde in 1895 met Cornelis van den Breemer, uit de "Engendaal-tak". Zij boerden op het Korte End (Ferdinand Huijcklaan). Kee woonde aan het einde van haar leven bij de familie Van de Fijnegeer-Hilhorst aan het Kerkpad Zz in de aanbouw van de boerderij op nummer 5. De tweede dochter *Johanna van Hofslot* (1860-1909) was degene die als eerste het gezin verliet. Op 21 juni 1881 vertrok zij naar het klooster, waar zij de kloosternaam Maria Euphrasia kreeg. Zij overleed in het klooster in Alkmaar op 3 september 1909. De derde dochter was *Gijsje van Hofslot* (1864-1909). Zij trouwde in 1895 met Piet Kuijper. Zij boerden aanvankelijk op Isselveld aan de Peter van den Breemerweg 6 (Zwarteweg), maar later op de hoek van de Korte Brinkweg en de Stadhouderslaan, waar zij werden opgevolgd door hun zoon Frans Kuijper.

De vierde dochter was *Martje van Hofslot* (1867-1916), in 1892 getrouwd met Peter van den Bremer, alias Peter van Gart. Zij woonden aanvankelijk aan de Ferdinand Huijcklaan maar vertrokken later naar de Steenhoffstraat, waar hij een winkel had in kruidenierswaren, graan, meel, veekoeken, touw en klompen etc. Hij was tevens de eerste kassier van de Boerenleenbank en hield kantoor aan huis, in de kamer naast de winkel. *Greet van Hofslot* (1868-1909) was de vijfde dochter. Voor haar huwelijk was zij ondermeer boerenmeid bij Piet van Riek. Zij trouwde in 1897 met Jan van den Breemer, alias Jan van Mart, een neef van bovengenoemde Peter van Gart. Zij woonden in de Teut, op de westelijke hoek van het Kerkpad en de Korte Melmweg. De jongste dochter was *Nel van Hofslot* (1870-1952), voor de familie "Nellemeu". Zij bleef samen met haar oudste broer bij haar moeder wonen. De laatste jaren was dat vermoedelijk aan het deel van het Kort End, dat vroeger Achterweg was genaamd. Maria van Hofslot-Wantenaar overleed daar op nieuwjaarsdag 1915, ruim 85 jaar oud. Nel trouwde in 1918 met Peter van den Bremer, inmiddels weduwnaar geworden van haar zuster Martje. Zij overleed in 1952 als laatste uit dit grote gezin.

Willem van Hofslot en Mijntje van 't Klooster

Willem van Hofslot (1857-1906) trouwde in 1886 in Hoogland met Willemijntje van 't Klooster (1858-1916), dochter van Pieter van 't Klooster, landbouwer op Schothorst, en Heijltje Voskuijlen. Na hun huwelijk betrokken zij 't Lange Huijs dat zij huurden van de familie Wantenaar. Ongeveer twintig jaar later - toen Willem Wantenaar na zijn huwelijk in 1907 zelf ging boeren op 't Lange Huijs - vertrok de familie Van Hofslot naar een nieuw gebouwde boerderij (thans Birkstraat 133), even oostelijk van 't Lange Huijs. De bouw van de boerderij werd verzorgd door Jan Stalenhoef, metselaar en herbergier in de Gouden Ploeg.

Vader Willem van Hofslot maakte deze verhuizing niet meer mee. Hij werd maar 49 jaar oud en liet zijn vrouw achter met de zorgen voor het boerenbedrijf en het gezin met zes minderjarige kinderen. Willem en Mijntje hadden tussen 1887 en 1901 zeven kinderen gekregen, waarvan er een levenloos ter wereld was gekomen. Vooral de beide oudste kinderen zullen hun moeder veel hebben bijgestaan.

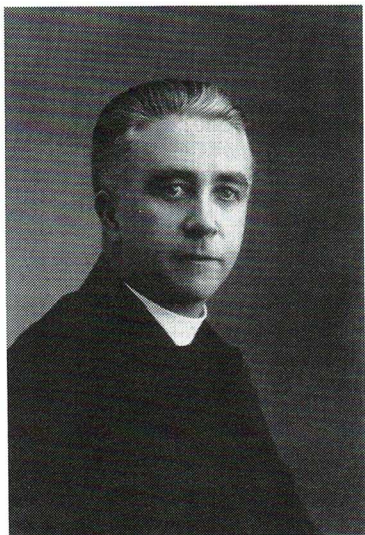
Birkstraat 133, gebouwd in 1907 in opdracht van Willemijntje van Hofslot-van 't Klooster.

Willem van Hofslot en Willemijntje van 't Klooster met hun vier oudste kinderen, v.l.n.r. Piet (1889), Arie (1890), Heijltje (1892) en Mie (1887); ca 1893.

De oudste dochter *Mie van Hofslot* (1887-1926) trouwde in 1915 met Pieter van 't Klooster uit Eemnes, alias Piet de Kruk, landbouwer op Wakkerendijk 106 te Eemnes. Piet was weduwnaar van Elisabeth Bieshaar en hertrouwde na het overlijden van Mie met Adriana van de Belt. Van de twee zoons volgde *Piet van Hofslot* (1889-1978) zijn vader op in het boerenbedrijf.

De tweede zoon, *Arie van Hofslot* (1890-1969), vertrok in september 1902 naar het seminarie in Culemborg, daarbij mogelijk geïnspireerd door zijn oom pater Cornelius van 't Klooster. Op 6 augustus 1914 werd hij in de kapel van het seminarie in Rijsenburg tot priester gewijd. Zes dagen later droeg hij zijn Eerste Plechtige Heilige Mis op in de Amersfoortse St. Henricuskerk, waar destijds een groot deel van de boeren in de Birkte ter kerke ging. Na zijn priesterwijding was hij achtereenvolgens kapelaan in Lettele, Maarssen en Renkum. Vanaf 1932 was hij pastoor in Stadskanaal, waar hij in 1939 zijn zilveren priesterfeest vierde. In 1945 werd hij pastoor in het Friese Workum. Enkele maanden na zijn gouden priesterfeest in augustus 1964 ging hij met emeritaat. Daarna genoot hij nog een vijftal jaren van zijn welverdiende rust. Hij overleed op 29 augustus 1969, twee weken na zijn 55-jarig priesterjubileum.

Diet gij hebt Mij uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren en u aangesteld, opdat gij moogt heengaan en vrucht dragen, en uwe vrucht duurzaam zij, teneinde al wat ge uw Vader in Mijnen naam zult vragen, Hij u geve. Joan. XV, 16.

Ter dankbare herinnering
aan de
H. Priesterwijding
en de
Eerste Plechtige H. Mis
van
Adrianus van Hofslot.

RIJSENBURG	AMERSFOORT
Kapel Seminarie	St. Henricuskerk
8 AUGUSTUS	12 AUGUSTUS

1914

Ik beveel U aan, o, Mevr, alle noodwendigheden van mijne bloedverwanten en vrienden, en van allen die mij uit liefde tot U eenig goed gedaan hebben.
Thom. à Kempis IV, 9.

Arie van Hofslot (1890-1969), foto P. Huizinga, Stadskanaal, ca 1935.

Net als haar oudste zuster trok ook de tweede dochter, *Heijltje van Hofslot* (1892-1935) naar Eemnes. Heijltje, later ook wel Lena genoemd, trouwde in 1918 met haar achterneef Gradus Hilhorst, beter bekend als Gradus van Piet van Riek. Gradus was veehouder aan de Wakkerendijk 262. Heijltje was langdurig ziekelijk en overleed in op 13 juli 1935 in het St. Jansziekenhuis in Laren. Gradus bleef achter met tien kinderen. Heijltje zei hem op haar sterfbed dat haar vriendin Jans van Beijeren bereid was als nieuwe moeder voor het grote gezin op te treden. Aldus geschiedde: in mei 1936 zijn Gradus en Jans getrouwd. Zij kwamen geregeld - samen op een brommer! - vanuit Eemnes naar Soest om de familie te bezoeken. De nichtjes keken dan vol bewondering naar tante Jansje, die in haar Eemnesser dracht een opvallende verschijning was. Na het overlijden van Jans in 1955 trouwde Gradus nog een derde maal, en wel met Gijsbertha van 't Klooster, weduwe van Drikus van den Tweel. In september 1959 ging hun boerderij in vlammen op inclusief een grote, goed gevulde hooiberg en een van de schuren. Het vee kon op tijd gered worden. Gradus overleed in november 1964.

De derde dochter was *Jans van Hofslot* (1899-1971). Jans trouwde in 1928 met Herman de Jong (1891-1951), timmerman-aannemer te Blaricum, maar geboortig van Laren. Herman moest al betrekkelijk jong zijn werk opgeven door zijn ziekte. Hij was een kleinzoon van de Blaricumse burgemeester Nicolaas Johannes de Jong.

De jongste dochter was *Aal van Hofslot* (1901-1978). Aal bleef ongehuwd en werkte als huishoudster in Laren (NH) en later te Soest. Zij woonde daar enige tijd in huis bij haar broer Piet. Zij is in Hooglanderveen overleden.

Piet van Hofslot en Martje Stalenhoef

Piet van Hofslot (1889-1978) trouwde op 20 augustus 1918 in Eemnes met Martje Stalenhoef (1895-1983), dochter van Jacob Stalenhoef en Nelletje Eek. Zwager Piet van 't Klooster (Piet de Kruk) zou een rol gespeeld hebben bij het koppelen van bruidegom en bruid. Piet van Hofslot was als oudste zoon voorbestemd om zijn vader op de boerderij op te volgen, hoewel hij diep in zijn hart wellicht liever een ander vak had gekozen. Zijn vrouw Martje was daarentegen een echte boerin!

Het gezin had veel met ziekte te kampen; ook vader Piet had een relatief zwakke gezondheid. Dit was aan het begin van de dertiger jaren mede een aanleiding om het boerenbedrijf aan Martinus Wijntjes te verpachten. Piet liet tegenover de boerderij een nieuw huis zetten (Birkstraat 130-130a) en schakelde over op de pluimveehouderij. Het huis werd omstreeks 1934 gebouwd door aannemer Chr. Uijland in samenwerking met zwager Herman de Jong; Uijland verzorgde het metselwerk en De Jong het timmerwerk. Tijdens de mobilisatie in 1939-1940 kwamen er regelmatig soldaten door de Birk marcheren onder begeleiding van muziek. Het verhaal gaat dat - om de zieke Piet zijn rust te gunnen -het musiceren al werd gestopt bij Het Witte Huis om het pas te hervatten als ze ruim uit het zicht waren.

Trouwfoto Piet van Hofslot en Martje Stalenhoef, Eemnes 20.8.1918.

Piet en Martje kregen negen kinderen, drie zoons en zes dochters. Alleen de jongste zoon Arie (1936) is in het nieuwe huis geboren; hij woont daar nog. Ondanks zijn zwakke gezondheid werd Piet 89 jaar; hij overleed in februari 1978. Zijn vrouw Martje overleefde hem ruim vijf jaar en overleed in juni 1983. Het huis aan de Birkstraat 130-130a wordt thans door zoon Arie en zijn zusters Marie (1924) en Coby (1930) bewoond. De boerderij op nummer 133 werd overgenomen door de tweede zoon, Jaap van Hofslot (1923-1994), in 1950 getrouwd met Nel Kuijer, van de boerderij 't Klooster.

Aart van Hofslot en Maria Kuijer / Heintje Eek

Aart (of Arie) van Hofslot (1862-1943) trouwde in mei 1891 met Maria Kuijer (1852-1903). Aart was toen 28 jaar oud, Maria reeds 38. Toch was Maria een interessante huwelijkspartij, want zij had een eigen boerderij aan het Kort End (Kerkstraat 19)! Aart trok bij haar in. Op 42-jarige leeftijd werd Maria moeder van haar enig kind *Mie van Hofslot* (1895-1951). Maria Kuijer werd maar 50 jaar oud en overleed op 1 maart 1903. Ruim drie jaar later, in oktober 1906, hertrouwde Aart met Heintje Eek (1880-1941). Heintje was afkomstig van Eemnes en had als meid (huishoudster) op de boerderij bij Aart gewerkt. Uit dit tweede huwelijk werden nog zes kinderen geboren, waaronder een doodgeboren tweeling in 1911.

Aart en Heintje verhuisden in 1926 naar de herbouwde boerderij "Molenzicht" aan de Ferdinand Huijcklaan nr 12. De boerderij bestaat niet meer, maar de bij de herbouw ingemetselde gedenksteen wordt nog bewaard door Adriaan van Roomen. Op de steen valt te lezen dat de eerste steen op 7 november 1925 was gelegd door Bertha en Cornelia van Hofslot, destijds respectievelijk zestien en dertien jaar oud. Cornelia van Hofslot was de moeder van Adriaan van Roomen. De boerderij aan de Kerkstraat nr. 19 werd betrokken door dochter Mie van Hofslot die in 1926 trouwde met de uit Nijkerk afkomstige Willem van Hamersveld (1893-1960). Als enige erfgename van haar moeder had zij recht op deze boerderij. In 1930 verkochten zij de boerderij, waarna zij onder meer aan de Koninginnelaan en Olijkeweg hebben gewoond.

Net als de meeste andere 'grote' boeren was ook Aart van Hofslot betrokken bij de Soester Boerenleenbank. Hij was vanaf de oprichting in 1906 lid van de Raad van Toezicht tot in mei 1935, toen hij moest bedanken wegens zijn zwakke gezondheid. Beiden zijn in de oorlogsjaren overleden: Heintje op 5 juni 1941 en Aart op 1 oktober 1943.

Aart van Hofslot met zijn gezin, gefotografeerd ca 1916 op de boerderij Kerkstraat 19, v.l.n.r.: Aart jr., Aart sr. met zoon Wim, Mie, de knecht (?) in de deuropening, de meid (Kee of Giepje Grift?), Heintje Eek met dochter Cor en geheel rechts Gijsje.

De oudste zoon *Aart van Hofslot* (1907-1997) werd ambtenaar van de Burgerlijke Stand. Hij was gehuwd met Lies van Galen en woonde behalve in Laren, ook nog in Enkhuizen, Hilvarenbeek en Oisterwijk. In zijn jonge jaren was hij de eerste secretaris van de in 1926 opgerichte Soester voetbalvereniging "De Ploeg" (later SO Soest). In Laren was hij (mede)oprichter van de tennisclub. Ook zijn zuster *Bertha van Hofslot* (1909-1956) trok na haar huwelijk in 1933 met Jan van de Laar (1900-1996) naar Laren. Jan was daar gemeente-ontvanger. Zij kregen zes kinderen. Bertha werd ook wel *Gijsje* of *Bep* genoemd; beide namen zijn afgeleid van haar doopnaam Gijsbertha. Na haar overlijden hertrouwde Jan met Elisabeth Schmeink. Zij woonden vanaf 1973 in Baarn.

De tweede en jongste zoon *Wim van Hofslot* (1910-1956) nam de ouderlijke boerderij Molenzicht over. Hij trouwde met Annie Kok (1913-1994) van het Kerkpad Zz, die in Soest doorgaans naar haar stiefvader Annie (*van de*) *Fijnegeer* werd genoemd. Wim was langdurig ziek en overleed op 46-jarige leeftijd. Annie bleef achter met vier kleine kinderen, waarvan de jongste nog maar net twee jaar oud was. De boerderij werd overgenomen door haar neef Peter Hilhorst (Peter van Piet van Piet van Riek). Annie woonde later aan het Kerkpad Zz 83.

De jongste dochter was *Cor* (vroeger: *Kee*) *van Hofslot* (1912-1997). Na haar huwelijk met Jan van Roomen (1907-1983), werd zij boerin op Graswijk in de Birt. Zij kregen zes kinderen, waarvan zoon Adriaan de ouderlijke boerderij voortzette.

Bronnen:

- * G.J.M. Derks. *De familie Wantenaar*. In: Van Zoys tot Soest, jrg 17, nr. 4.
- * J.G. Hilhorst. *Hofslot en zijn bewoners. Herinneringen aan een Amsterdams koopmans-buitenverblijf gelegen in Soest*. (niet gepubliceerd)
- * Jan H.M. Hilhorst en Jos G.M. Hilhorst. *Soest, Hees en De Birt van de achtste tot de zeventiende eeuw*. Hilversum, 2001, blz. 170-171.
- * J. van Kleinwee-van den Dijssel m.m.v. G.J.M. Derks. *De familie Van den Deijssel/van den Dijssel in Soest*. In: Van Zoys tot Soest, jrg 19, nr. 4.
- * Hans Kruiswijk. *De duiven kennen het koren niet meer*. (Soest), mei 2002.
- * (Jan M. Onstenk) *Gedenkboek van de Coöp. Boerenleenbank te Soest, uitgegeven bij gelegenheid van het 40-jarig bestaan der bank 1905-1945*. Soest, 1945.

PASTOOR RADEMAKER (1795-1872), DEEL 5.

Jan Menne

Zomer 1838.

Rademaker laat niet over zich lopen. Integendeel. Als de burgemeester van de buurgemeente Zeist (de heer Van Bern) hem tegenwerkt bij het (gratis) begraven van een kind van Arie Klarenbeek, die zeer arm is en binnen de grenzen van Zeist woont, stapt Rademaker onverhoeds naar de gouverneur (=commissaris der koningin) van de provincie Utrecht. "En nadat de Gouverneur en de griffier afzonderlijk en te zamen gesproken hadden, antwoordde mij de laatste dat hij onmiddellijk den Burgemeester schrijven zoude. Maar zal hij daaraan gehoorzamen was mijne vraag. Ik denk Ja antwoordde de griffier, en zo hij het niet geven wil, dan zullen wij het doen. Maar UEw. behoeft daarom niet meer naar hier te komen, vermits gij reeds te veel moeite daarmede gehad hebt, een paar woorden op een stuk papier: hij wil niet, zal voldoende zijn. Hierop vertrok ik, den brief zelf mede nemende, die men mij, om geen brievendrager van mij te maken, eerst niet geven wilde, doch op mijne verzekering, dat daarin voor mij niet de minste vernedering gelegen was, en ik slechts om de begrafenis te

bespoedigen, dit aanbod gedaan had. Bij mijne thuiskomst zond ik den vader met den brief af waarop de burgemeester dadelijk concent en wel gratis gaf, ofschoon de burgemeester den vader vroeger haast de deur uit geworpen had". "Denzelfden avond dan, werd nog het kind begraven en daarmede was die zaak afgeloopen. Wat mij nog al meer drukker deed zijn waren de veelvuldige bezoeken die ik niet alleen van bekenden kreeg maar ook vooral van geestelijken, die dit werk alhier 1) voor een half wonder schenen aan te zien, en zowel protestanten als katholieken. Trouwens men kan dan ook zeggen, dat men zulk eene bouworde, hoewel in miniatuur, nog niet gevolgd had, wat dan ook duidelijk blijkt uit de schriftelijke getuigenis des ministers van R.K.Eeredienst, Baron van Rellicy de Lichtevelde". "Daar men dadelijk zien kon, dat het een godshuis was, terwijl men van de reeds gebouwde kerken, en nog wel in de voornaamste steden niet weet of het schouwburgen, stadhuizen of andere publieke gebouwen zijn, terwijl deze geene den minsten twijfel daaromtrent overlaat, en dat het daarom te wenschen ware, dat deze bouworde in het vervolg mag nagevolgd worden. Dit is dan ook in der daad geschied daar er onderscheidene naar dezelfde teekening gemaakt zijn als: Zoeterwoude, Zoetermeer, Hamersveld, Bunnik, Cabouw, Rumt, Langel, Zeijst, Nieuwkoop, Kamerrijk en Kokengen en eindelijk zelfs het protestanten kerkje aan den Ham, Hoogland en Zeijst met eenige veranderingen, terwijl men daarna al meer en meer de Gotische bouworde begon te volgen, zoodat onze bouwning zoozeer scheen te bevallen, dat ik door bezoekers als overvallen werd en het meermalen gebeurde, dat ik verschillende partijen had, die ik zelfs niet bij elkander voegen kon en hetwelk soms zoo druk was, dat ik eens letterlijk den geheelen dag niet de tijd had om te eten, want toen de morgenbezoekers vertrokken waren, kreeg ik al wederom anderen op de thee en zoo verder tot den avond toe, terwijl er velen van de aanzienlijksten uit den lande en vele protestanten in koetsen langs de straat kwamen zien, al stoppende de kerk voorbij reden, omkeerden, en na alles eens goed bezien te hebben, wederom doorreden van waar zij gekomen waren en dit gebeurde nog zeer dikwijls jaren nadat de kerk geheel was afgewerkt. Intusschen was ik in den zomer 1838 druk en meer dan druk, ik hield op alles een wakend oog moest alles gaande houden en zorgen, dat men op mij niet behoefde te wachten, om al het benodigde te doen aanvoeren; ik heb dan ook alle aanvoer gratis verkregen met de vrijheid der tolln uitgenomen éénen dag, waarvan ik nog spijt heb en die mij f. 7.- kostte, toen de aannemer mij al wederom met den slag waarschuwde, en ik hem zeide, dat hij dan zelf zien moest hoe hij het benodigde, wat aan de losplaats lag, hier kreeg.

Op zijne aanhoudende bede liet ik mij bewegen omdat ik niets minder wenschte dan vertraging van het werk en ik de kerk nog voor den winter door de kap gedekt wenschte te zien, zoodat ik er eindelijk in toestemde en twee wagens van het huis ter Heijde ontbood". "De zomer 1838 voorbij zijnde kon men met het inwendige der pastorie beginnen daar ik ook nog vooral op mijn hoede voor alles moest wezen tot de meest mogelijke kleinigheden toe, waarop men geen acht scheen te geven, zooals de drempels der deuren en gangen der woning eene goede halve duim hooger te plaatsen, opdat daarna de kleden der vloer aan het open en toe doen der deuren niet hinderlijk wezen kon en dan over het maken der ramen waarin de roeden tot dien tijd ongewoon dunder en spitsergemaakt moesten worden, zoals ook de spanten der kap, die alhier voor het eerst smal en breed zijn moesten om hare ligte en hechtheid, hetgeen dan ook later algemeen is nagevolgd geworden maar vooral de zorg voor luiken, deuren, die almede onder mijn toezigt gemaakt en gekeurd moesten worden."

"Landlooperij".

Ondanks alle besognes en perikelen in Soesterberg, moet Rademaker, ter betaling van alle bouwwerkzaamheden, zijn inmiddels geliefde Soesterberg verlaten om tot ver in het land, ja zelfs tot in België, dat dan pas van Nederland is afgescheiden, te gaan bedelen. "Nu dan kon ik wederom aan mijn reeds begonnen werk, mijn landlooperij beginnen, hoe ongunstig het weder ook geworden was en kon bij mijn gedurige terugkomst alles voorzien, goed- of afkeuren, terwijl ik de voorzorg gebruikte om de fermste knecht en knapste timmerlieden, die ik reeds had leeren kennen en wie ik mijn vertrouwen durfde schenken te bedingen en dat minder kundigen hunne handen van dat werk moesten afhouden, terwijl ik voor mijn afreizen met hen sprak en hen bemoedigde. Mijne omwandeling kan dan wederom tot Paschen 1839 duren en ik toen met Amsterdam eindigde, wat ik alles onder de hoede Gods in goede gezondheid doen mogt, ongeacht stortregens, sneeuw, felle koude en ook al de grofste vernederingen, hetwelk alles bijna niet meer gevoeld werd. Zo ging ik dan eerst naar den Haag, alwaar ik nog nooit geweest en ik geheel onbekend was, en alwaar ik daarbij nog zeer laat in den avond aankwam door een dreigend ongeluk met de Deligence van Gend en Loos, welke letterlijk eivol was en wij met 3 op eene bank zitten moesten behalve nog de overlast van boven. Ik had aan den Rijnkant op de achterste bank plaats genomen om aldaar mijne brevier voor het duister te kunnen afbidden, waartoe ik nimmer een ogenblik verliezen mogt. Terwijl ik nu daarmede bezig was zag de heer naast mij gestadig daarin,

waarom ik hem de open brevier eenige ogenblikken voor de neus hield met hem mede aan te zien, ik zette daarna mijn begonnen werk op nieuw voort, zonder verder van dien kant verhinderd te worden, totdat ik aan den Korenmolen te Veldhuizen even door de Meeren 2) op nieuw gestoord werd. Daar ontmoette ons een wagen met hooi beladen; waarvoor een der drie paarden verschrikte en in den kant van den Rijn in het water sprong en deze schok de zwaar beladen wagen op den rand der Rijn bragt; zoodat de doodsche stilte door een algemeen geroep: Wat is dat? werd afgebroken. Toen ik hun geantwoord had, dat er slechts een van de drie paarden in het water zat riepen allen: Conducteur! maak open, en hoewel allen, afgevaardigden der kamers en hoog geplaatste geëmploteerden uit den Haag waren, liet deze ons zitten, of liever kroop men door elkaar roepende en kloppende met geweld, terwijl ik zeggen moest: Bedaar mijne Heeren, men kan de paarden niet loslaten, want bij den minsten schok stort ook de diligence in den Rijn. God, onze engelbewaarder, hield den wagen staande, het portier kwam open en allen er uit. Dit was het eerste oponthoud. Toen wij te Harmelen andere paarden bekwamen, was het buitenste aan denzelfden kant een blind, hetwelk niet dan onder het loopen kon ingespannen worden, wat mede wederom eenigzins op hield en waarover dan ook niet weinig gebromd werd, zodat ik dus te land en te water soms niet buiten gevaar was. Zooals ik dan zeide kwam ik zeer laat te 's Hage aan, ik vroeg toen de conducteur eenen vertrouwden gids om mij naar de Spaansche (Jezuiten) Kerk te brengen, die mij zeer verre scheen om te leiden naar het zeggen des conducteurs althans, en ik eene menigte van straten te doorloopen had, zoodat ik al eens vragen moest of wij er nog niet waren. Naderhand bij klaarlichten dag werd ik in mijn gevoelen versterkt dat de jongen mij verre had omgeleid eer ik aan het lange gangetje kwam, waar mede ik aan de pastorie kon komen en mij in de nacht nog een straatje op de koop toe had laten maken, zoodat ik hem volkomen begreep, want toen ik hem een zesthalf overreikte maakte hij zulk een misbaar, dat dit veel te weinig was, zoodat ik hem in eene zwenk nog een bijvoegde om ook al niet door de politie ingepakt te worden, nu eene meid mij had opengedaan en mij vraagde, wat dat misbaar toch beteekende en haar daarvan de reden gezegd te hebben antwoordde zij: Zoo doen zij om de vreemde priesters af te zetten".

Aan het Hof.

Het valt Rademaker niet mee in Den Haag geld los te krijgen. Hij mag bij de heer Ten Hagen aan het Westeinde overnachten en bij de paters Jezuïten eten. Mede omdat hij al eerder op Soestdijk succes boekte in zijn contacten met leden van het Koninklijk Huis, kan hij in Den Haag de verleiding niet weerstaan ook hier contact te zoeken met het Hof, alles in het belang van zijn missie te Soesterberg. Daartoe vraagt hij bij de officier van dienst van de kroonprinses 3) een audiëntie aan en geeft daarbij het adres op van de heer Ten Hagen. "Bij hem dan ook kwam een gezant van het hof in plegtig gewaad naar mij vragen eenen brief afgevende, waarin dag en uur werd aangegeven en ik alzoo de vergunning bekwam tot H.K.K. Hoogheid te mogen naderen. Op bepaalden dag en aangegeven uur daarheen gaande, en zeer voorzichtig de trappen van het paleis in den hoek, doch aan eenen anderen kant opklimmende hoorde ik eene stem: dag Pastoor! zeggen van iemand die mij voorbij ging en toen ik opzag was die niets minder dan de toenmalige kroonprins later Willem II; hij was het zelf. Er stond een bediende, die mijne paraplu afnam, die mij aan eenen ander overgaf, en deze al wederomaan een ander en nog al eens, zoodat ik verscheidene zalen moest doorloopen, onder andere ook de gotische, totdat ik eindelijk in eene prachtige zaal gebragt werd, zonder vloerkleeden waar prachtig met kostbaar houtwerk in gelegd alwaar ik staan bleef, aldaar kon ik de portretten der jonge prinsjes en meer andere kostbaarheden zien, totdat er eene groote deur geopend werd en eene dame binnentrad, zoo ik meen mevrouw de Gravin van Stirum, met wie ik mij al lang te onderhouden had, zoodat zij er moede van werd en mij zeide: Pastoor ik ga zitten, wilt gij ook geen plaats nemen? Daarna gingen er wederom eene paar deuren open, terwijl Mevr. de Gravin als eene dienstmeid opstond terug week en staan bleef. En daar stond ik alzoo voor hare keizerlijke en koninkl. Hoogheid aan wie ik mededeelde, waarom ik het had durven wagen om de buitengewone eer te bekomen enz enz met HKKH. zeer nederig te verzoeken, zich te willen vervaardigen de opstand van onzen toren (welke de architect, die tevens een goed schilder was, bekoorlijk met kleuren opgeluisterd had) te zien, waarop HKKH. mij geliefde te antwoorden, zeer gaarne! Maar nu bestond er bij mij eene zwaarigheid aan welke ik alleen niet te voren gedacht had. Waar moest ik nu die teekening nederlaten, mogt ik ze aan HKKH. aanbieden of aan Mevr. de Gravin, die als eene arme zondares achter HKKH. was blijven staan, of moest ik ze op eene tafel, penant of wat al meer nederleggen? Ik wist het niet omdat ik dit vergeten had aan den Officier van Dienst te vragen.

Ik haalde dezelve tusschen mijne priesterjas met staande kraag uit te voorschijn en toen werd ik door HKKH. ingelicht dat ik ze aan Generaal van Hoofft geven zoude en dat zij hem dan zien zoude. Daar was ik uit het nouw. Wij spraken nog verder voort en eindelijk over de duurte van het brood, waarna ik met diepe buigingen vertrok, zoals ik gekomen was. Men begrijpt dat dit aanleiding gaf tot praten en lagchen bij de paters Jezuiten onder het eten. Ik had daarmede honderd gulden verdiend welke mij door den HWGZG. Heer Hoofft werd overgezonden, waarvan de brief in de archive bewaard is". "Ook ging ik naar de Minister van Eeredienst, den Heer Pellicij van Lichtervelde, alwaar ik meer te huis meende te zijn met ZHWG. te zeggen dat het schande was om mij zoo te laten bedelen, en dat zoo ik gepakt mogt worden en naar Ommerschans gebracht werd ik mij op ZHWG. zou beroepen en wereldkundig zou maken, hoe hij met mij gehandeld had om mij voor de kerk niets te willen geven, waarop ZHW. mij toevoegde: Gij hebt het immers aangenomen en er voor geteekend, dat gij niets zoudt vragen. Ja, wij hebben geteekend, maar hoe en wanneer toen men ons onmedogend en brutaal daartoe gedwongen had, met ons te bedreigen, zoo wij dit niet deden, geene steen zouden leggen mogen. Ik ging daarop naar zijnen secretaris van der Horst, waar ik nog meer durfde zeggen en hem bedreigde dat ik naar den Koning Willem I gaan zoude en aan Z.M. alles zeggen zou, waarop hij zeide: daar moogt gij niet komen - en waarheen zal ik mij dan wenden? Dan zal ik gaan naar de meesthebbende katholieken, en wel in de eerste plaats naar UWe. die met alles bekend is, om te vragen waarop hij zijn horologie uittrok en zeide: het kan nog, gij kunt er nog komen, en op mijne vraag: Waar dan? Bij den koning, bij den koning. En daar mag ik niet komen? Ja, zeide hij, er komen zoovele dominés en nooit een pastoor en die krijgen immers ook, wat Z.M. weigeren kan; waarom het goed zijn kon, dat gij er heen gingt en waarlijk ik ging naar het paleis om mij te laten inschrijven en gevolgelijk ter audientie. Men had mij op de eerste lijst ingeschreven. Ik ging ter bestemden tijd daarheen, evenmin bang als had ik mij met de geringste mijner heidebewoners te onderhouden, alvorens echter de paters er van verwittigd te hebben, dat zij mij met het eten niet wachten moesten. Daargekomen zijnde, ontmoette ik menschen van alle gehalte tot eenen student van de academie te Leijden met zwarte rok, korte broek met strikken om de beenen vastgemaakt, zijden kousen, gouden gespen op de schoenen, degen met zilveragevest, steekhoed in de hand en eene prachuitgave bijna geheel in goud onder den arm, hij scheen de principaal der academie of die haar eer moest ophouden nog al aan anderen, die om bedieningen en ambten kwamen vragen enz. enz."

Nadat Rademaker nog enkele types beschrijft, die de koning willen spreken, wordt hijzelf bij de koning voorgeleid. "Nu kwam dan ook ik aan de beurt, terwijl ik, toen de hofmeester mijne titels voorlas eene diepe buiging maakte en weldra in druk gesprek met Z.M. den Koning Willem I was. Z.M. bedankende voor het besluit, dat Z.M. wel gelieven had te nemen om ons de vergunning te verleen en eene kerk en pastorie te mogen bouwen, Z.M. beduidende dat die vervelende weg van Utrecht naar Amersfoort zeer verkort en mede opgeluisterd zoude worden, en alsmede minder onveilig zoude schijnen als men in het middenpunt eene kerk zien zoude en alzoo meer vertrouwen in die arme bergbewoners stellen kon, dat ook aan hen het evangelie gepredikt en een Christelijk onderwijs gegeven werd, terwijl Sire! die menschen vroeger als schapen zonder herder in die uitgestrekte heide rond dwaalden en wat is toch Sire! een mensch zonder godsdienst? Niets mijnheer Pastoor, antwoordde de koning, terwijl wij nogal voortpraten begon ik reeds te buigen, maar het scheen Z.M. niet te vervelen ik boog nog al eens om den koning daarin te voorkomen daar ik al reeds opgemerkt had, dat Z.M. dit al spoedig deed om van de lastige bezoekers bevrijd te worden. Alvorens afscheid te nemen wenschte ik Z.M. eene gewenschte gezondheid toe, verzekerende daarvoor den goeden God te bidden, en wegstreek. Dit scheen Z.M. dermate te bevallen, dat Z.M. mij nog al eenige woorden toesprak, waarom ik mij nog al eens moest omwenden". "Ik ging daarop wederom naar de Jezuïten, die in plaats, zooals ik gezegd had, maar moesten gaan eten, allen zaten te wachten om toch alles te kunnen vernemen, wat mijn wedervaren was, want dit was voor hen eene ware uitspanning en ik vertelde veel, zeer veel waarom men hartelijk lagchen moest. Maar vraagde mij een hunner: Hoe dikwijls hebt gij wel gebogen? waarop ik antwoordde, dat weet ik niet, maar zeker heb ik het genoeg gedaan. Dan zijt gij ook bang geweest, als gij ons dat niet zeggen kunt, waarom allen lagchen moesten ofschoon zij wel begrepen dat dit niet zo was, en zij keurden dan ook mijn bezoek zeer goed. Dit bezoek herhaalde ik dan ook nog 2 keeren als ik in den Haag kwam, hetgeen de koning scheen te bevallen, vermits Z.M. als een ander hofmeester mijnen naam enz. voorlas Z.M. steeds vraagde: Wel pastoor, hoe vaart gij? enz.

De derde keer keek Z.M. echter vreemd op, nadat Z.M. mij gegroet en naar mijne gezondheid gevraagd had, want toen kwam ik Z.M. iets vragen, waarop hij zeide: Wat zal dat toch wel zijn, daarnaar ben ik nieuwsgierig en nog meer verwonderde Z.M. zich toen ik zeide: Ja Sire! Ik mogt U.M. ook niets vragen omdat men mijne mond gesloten had, maar daar de kerk er nu staat en zooverre is afgewerkt als onze geldmiddelen reikten.

Al klaar vraagde de koning met verwondering. Ja Sire, reeds den 21 August. is zij door Mgr. van Curium ingeweid. Maar nu heb ik dag en nacht nagedacht over het gedurige onderhoud en ik kan maar geen middel vinden om daarin te kunnen voorzien, terwijl de koning mij in de rede viel, dat is waarlijk eene moeilijke zoo niet de moeilijkste zaak en heeft U daarop iets gevonden. Ik geloof ja Sire en daarom kom ik nog eens tot UM. en wat zal dit toch wel wezen, daarnaar ben ik nieuwsgierig..... Om UM. 100 bunders heidegronden te komen vragen. Heidegronden! en wat zult gij daarmede toch wel doen. Daarmede zal ik trachten den lande voordeel te doen om het te ontginnen en uit de ontginning het gedurig onderhoud der kerk te vinden. Dat keur ik goed was HD. antwoord, maar hebt gij daartoe nu iets bij U. Ja Sire en toonde ik een verzoekschrift, hetwelk Z.M. zelf aannam en mij beloofde, zoo hij het geven kon, ik het bekomen zoude, met er aan te willen toevoegen, opdat U weet en erkend dat ik het goed met U meen, zal het rekest binnen weinig weken terug zijn om te onderzoeken of ik het geven kan, hetgeen inderdaad geschiedde en binnen zes weken bij den commissaris des konings in de provincie en bij het plaatselijk bestuur der gemeente aankwam en toen had men, om mij zoo uit te drukken, de poppen aan het dansen 4)".

(wordt vervolgd).

- 1) Bedoeld wordt het kerkgebouw in wording te Soesterberg.
- 2) De weg langs de Leidsche of Oude Rijn, tussen De Meern en Harmelen was onderdeel van de weg van Utrecht naar Den Haag.
- 3) HKKH. Anna Paulowna Romanova, op dat moment prinses en echtgenote van kroonprins Willem van Oranje, de latere koning Willem II.
- 4) L.Rademaker: Beschrijving van de oprigting der statie en het bouwen der kerk en pastorie van Soesterberg met vermelding van hetgene, wat daarop betrekking heeft.

OVERDRACHT DAGHUURDESWONING OP HET KORT END

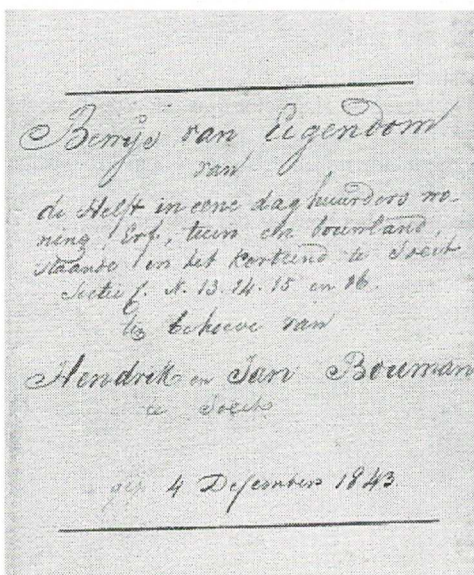
Redactie.

Hendrik van den Berg kocht op een veiling op 16 maart 1776 een daghuurderswoning gelegen aan het Kortend in Soest. De onderstaande akte spreekt het vermoeden uit dat de eigendom van de woning is overgegaan naar Antje van den Berg. Zij was het enig kind en trouwde met Mees Bouwman. Het gezin Bouman-van den Berg kreeg vier kinderen t.w. Hendrika, Gerritje, Hendrik en Jan.

De beide zusters verkochten de helft aan hun broers Hendrik en Jan. Hendrik woonde in die tijd in Antwerpen.

Transcriptie van het

Bewijs van Eigendom van de helft in eene daghuurders woning, Erf, tuin en bouwland, staande in het Korteind te Soest, Sectie C, nr 13, 14, 15 en 16 ten behoeve van Hendrik en Jan Bouman te Soest. gep. 4 December 1843.

(bron: origineel in archief van Historische Vereniging Soest/Soesterberg)

Voor mij Johan Albert van Steijn Notaris in het tweede Arrondissement der Provincie Utrecht, residerende te Zeijst, in tegenwoordigheid van de natenoemen en mede ondergeteekende getuigen

----- Compareerden -----

Hendrika Bouman, huisvrouw van en in deze geassisteerd en geautoriseerd door **Jan van den Breemer**, van beroep landman, wonende te Sandvoort onder de Gemeente Baarn. En -----

Gerritje Bouman, huisvrouw van en ten deze geassisteerd en geautoriseerd door **Manus Giesen** van beroep daghuurder, wonende te Eemnes, beiden in genoemd Arrondissement -----

Verklarende bij deze tegenwoordige acte, onder vrijwaring van alle stoornissen, evictien, voogdijen en alle andere beletselen, hoe ook genaamd, uit de hand te hebben verkocht en mitsdien in vollen en vrijen eigendom, te transporteeren aan hunne broeders **Hendrik Bouman**, vroeger te Soest woonachtig, van beroep boerenknecht, en als zoodanig thans dienstbaar te Wilrijk Provincie Antwerpen. En **Jan Bouman**, van beroep daghuurder, wonende in de Gemeente Soest voornoemd, welke deze koop zoo voor zich in privè, als in kwaliteit van mondeling gevolmagtigde van gemelden zijnen afwezigen broeder, is accepterende: -----

De Helft in eene **daghuurders-woning Erf en Grond**, mitsgaders een stuk **Tuin** of Bouwland, staande en gelegen in het Kort-eindt binnen de Gemeente Soest, in Sectie **C** en voor het kadaster genummerd **13, 14, 15 en 16**, ter grootte van negen en zestig roeden en tien Ellen Nederlandsche maat; zijnde belend als volgt:

ten Noorden, aan de grond van de **Weduwe Stoutenburg**: ten Oosten, aan de Brink der Gemeente Soest, ten Zuiden, aan het eigendom van **Harmen Evers** en ten Westen, aan de zoogenaamde Olijke of Kort-eindsche-Steeg en die verder daarnaast belend of gelegen mogten zijn. En zulks met alles wat aan het getransporteerde, zoowel gebouw als land aard en nagelvast is en door derzelve bestemming, als zoodanig beschouwd moet worden; en voorts met alle zoodanige zichtbare en onzichtbare, heerschende en lijdende dienstbaarheden van uit of overwegen, voetpaden, schouwen, uitgangen, heulen en waterleidingen, als aan voornoemde getransporteerde gedeelten van ouds af en tot heden zijn verbonden geweest, niets daarvan uitgezonderd. -----

De vier gezamenlijke belang-hebbenden in deze, met namen: **Hendrika – Gerritje – Hendrik en Jan Bouman**, hebben den eigendom der hierboven vermelde vaste goederen, in hun geheel bekomen, bij Ervenis uit de nalatenschap van hunne ouders, met namen, **Mees Bouman en Antje van den Berg**, in der tijd Echtelieden en beiden ab-intestato, in de Gemeente Soest overleden; zonder dat zij konden opgeven of van deze aanërving, de noodige over-schrijving, ten kantore van de bewaring der Hypotheken en van het kadaster, heeft plaats gehad. Ook verklaren zij, op rekwisitie van mij Notaris, geene andere titels of bewijzen van eigendom te kunnen overleggen, dan een Extract, uit eene acte van publieke Veiling, in dato den zestienden Maart des Jaars zeventien honderd zeven en zestig, voor de gerechten van Soest verleden, destijds aan geene Registratie, noch regten van overschrijving onderhevig; waaruit blijkt dat de hier bedoelde vaste goederen, door der Comparanten Grootvader van Moederszijde, **Hendrik van den Berg**, zijn aangekocht geworden; zoodat zij vermoeden, dat dezelve moeder **Antje van den Berg**, welke deszelfs éénigst kind was, hetzij vóór, hetzij staande haar huwelijk met hunnen vader **Mees Bouwman**, zijn op en aangekomen, zoo als dezelve perceelen dan ook reeds, van af de invoering van het kadaster, ten name van genoemden hunnen vader, zijn opgemeten en ongestoord daarop verbleven. -----

De verkooperessen in deze, hoezeer niet kunnende voldoen, aan den inhoud van S drie, van artikel acht der Wet van zestien Junij achttien honderd twee en dertig, guarandeeren bij deze aan de koopers het rustig bezit der bij deze aan hun getransporteerde helft, in dikwerf genoemde vaste goederen, welke thans zonder eenige de minste reserve, aan hun in vollen en vrijen eigendom toebehoren. -----

Zijnde deze koop en verkoop voorts aangegaan op de navolgende bepalingen. ---

Eerstelijk Dat de koopers van af den dag van heden in het bezit zullen treden van het door hun aangekochte gedeelte in voormelde vaste goederen en dat zij dezelve zullen moeten aanvaarden, in zoodanigen toestand, als zij zich op heden bevinden, zonder dat de verkooperessen aansprakelijk willen zijn, voor eenige defecten, reparaties, onder of overmaat of wat er ook van dien aard, zouden kunnen worden opgeworpen. -----

Ten tweede. Dat de grondlasten tot het uiteinde dezes Jaars, door de gezamenlijke Eigenaars zullen worden gedragen en betaald. -----

Ten derde. Dat de onkosten van dit transport, door de beide koopers, ieder voor een gelijke helft zullen worden voldaan en -----

Ten vierde. Voor en om de somma van Twee Honderd en Vijftig Guldens, Nederlandsche Muntspecie welke koopsom op heden in tegenwoordigheid van mij Notaris, door den koper ook namens zijnen afwezigen broeder, aan de verkooperessen is toe en aangeteld, die zulks erkennen en verklaren daarmede volkomen genoeg te nemen en de koopers surrogeren, in alle de regten van eigendom, welke zij op het verkochte gedeelte hebben gehad en uitgeoefend of hadden kunnen en behoren uitte oefenen. -----

Waarvan Acte -----

Aldus gedaan en gepasseerd, ten kantore van mij Notaris, op heden den vierden December achttien hon-derd drie en veertig, in tegenwoordigheid van **Aart de Bruin**, van beroep koetsier, wonende onder Zeijst en **Hendrik Gijsbertse Kok**, van beroep brievenbode wonende onder Soest, beiden met de gezamenlijke Comparanten, aan mij Notaris bekend. -----

En is deze minute na gedane lezing door **Jan van den Bremer** en de getuigen nevens mij Notaris onderteekend, verklarende de overige comparanten, niet te kunnen schrijven, als zulks niet te hebben geleerd.

(Is geteekend) J.v.d.Bremer, Aart de Bruin H.G. Kok, J.A. van Steijn Notaris. -

----- (Lagerstaat) -----

Geregisteerd met een renv. te Wijk bij Duurstede den vijftienden December 1800 drie en veertig, deel vijf en veertig f° zes en vijftig R° C. zeven. Ontvangen tien Guldens voor regt van koop met de 38 opcenten, dertien Guldens en Tachtig Cents. De Ontvanger (geteekend) Slicher

Voor Eensluidend Afschrift

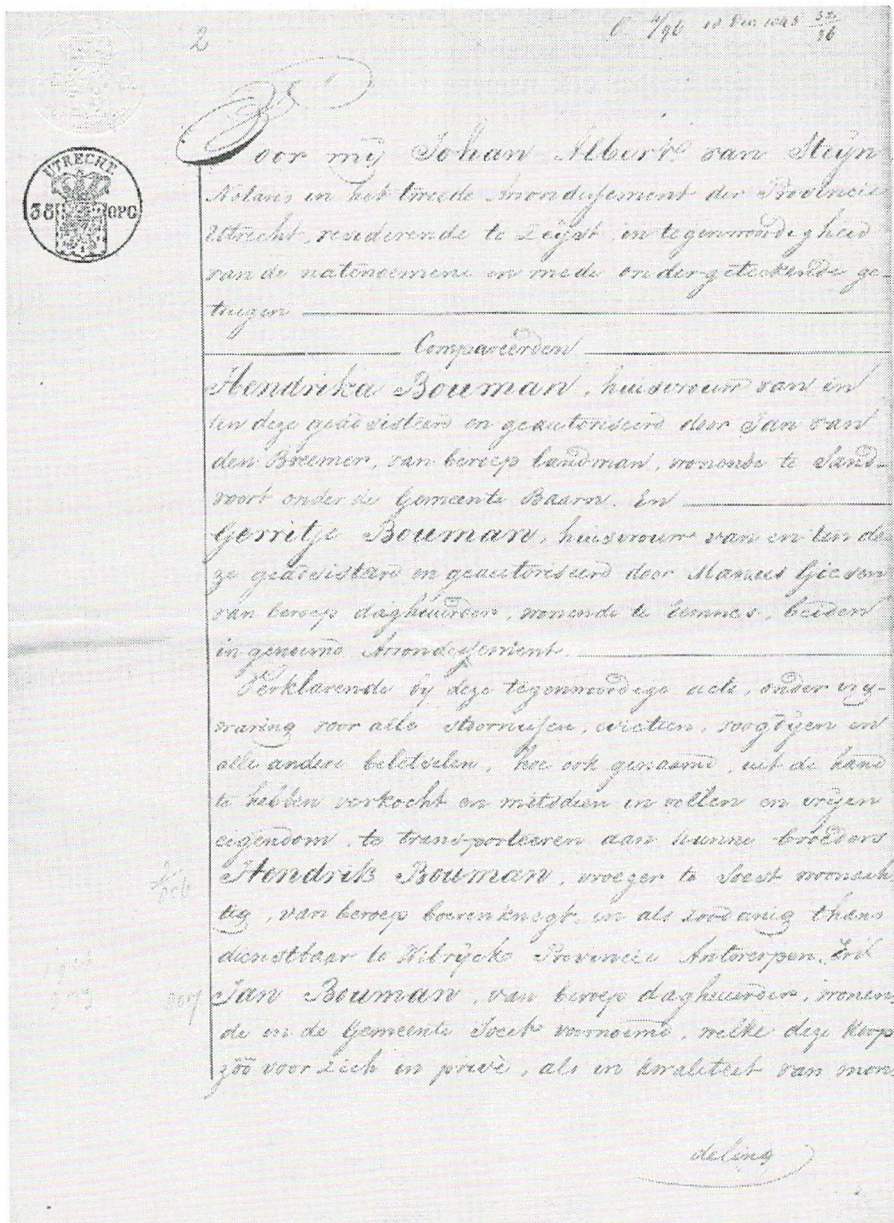
J.A. Van Steijn

Notaris

Overgeschreeven ten kantore van de Bewaring der Hypotheken te Amersfoort den achttiende December 1800 drieenveertig in Deel 32 n° 36 Ontvangen vijf guldens en zeventien en een halve cents.

De bewaarder

J.G.Thierry de Bij

(bron: Archief HVS; eerste bladzijde van akte van koop en verkoop Bouman)

TRANSCRIPTIE VAN EXTRACT KOOPCONDITIE

Redactie.

Extract Koopconditie voor Wouter Hendrikse van Butzelaar, wegens negen dammaten weij en hooijland in de polder de Slaag. (2 februari 1804)

(origineel in archief Historische Vereniging Soest/Soesterberg)

Bovenaan staat geschreven:

De originele deser was geschreven op een zegel van tien stuivers en is omgeslagen met een dito van zeven gulden

J. van de Coterlet secr.

Conditien en voorwaarden, waar na Jan van de Coterlet Secretaris van 't Hoogland en Emiclaer in qualiteit als executeur Testamentair en Redderaar des Boedels van wijlen Gijsbert Jansen Hamersveld, op den 17^e December des gepasseerden Jaars onder dezen gerechte van 't Hoogland en Emiclaer overleden, en ingevolge Codicillaire Dispositie en Acte van Executeurschap, door wijlen voorn. Gijsbert Jansen Hamersveld, op den 19^e februarij 1803 voor den Notaris Mr Jan de Louter en zekere Getuigen alhier gepasseerd en Presenteerd bij Publieke veilig aan de Meestbiedende te verkopen de na te melden twee parcellen vaste Goederen, gelegen onder de Gerechten van Zoest en Eembrugge. - - - - -

Deze verkoping geschied voor Guldens van 22 stuivers stuk boven eene Stuiver van de gulden voor Randsoen¹, en zoo veel tot Schrijfgeld², behalven des Kopers Portie en de gerequireerd³ wordende zegels en restituten van het Trekgeld, als hier na bij ieder Parceel zal worden gezegd, als meede een Penning van ieder Gulden voor den algemeenen Armen alhier. - - - - -

¹ afkoopsom

² registratiekosten

³ voorgeschreven

Te betalen het randsoen en verderen Onraad⁴ Contant immers bij 't afgeven van het Extract Koopconditien en de Kooppenningen voor ofte op den 15 Majj deses jaars 1804 aanhouden van den verkoper voorschreven, alles in goed grof zilver Comptoir⁵ geld in welk geval van Preciese betaling de kopers zullen kunnen en mogen volstaan met guldens van twintig stuivers het stuk en anders niet, behoudens nogtans randsoen en verderen onraad contant als voorschreven. - - - - De kopers zullen bovendien, op zijn tijd, alleen en voor 't geheel moeten voldoen het recht van de 40^e Penning met de anderhalf percente, en 10^e verhoging van dien midsgaders de kosten van het Transport en wat daar toe behoord.

Naar voldoening en afbetaling der kooppenningen zal aan den koper worden gedaan, behoorlijk Transport en opdracht met belofte van Vrijwaringen als recht en gebruikelijk is. Tot het doen van welk Transport den verkoper bij onderteekening deser verklaard te constitueren en magtig te maken de Gerechts Bodens van die plaatsen, waaronder de te verlene Goederen Geleegen zijn. - - - - De kopers aanvaarden hun gekogte Parceelen tot derzelves bate en voordeele met dato deser en worden verstaan Getreeden te zijn, en de Last van s Heeren Ongelden niet primo Januarij 11. zullende alle agterstallige Lasten en ongelden, door den verkoper worden afbetaald en aangezuiverd, dog zoo deswegens eenige Polderlasten mogten ten agteren en de nog niet uitgezet zijn, zullen deselve mede komen ten lasten van den Koper. - - - - -

De na te noemen Parceelen worden verkogt voetstoots, zoo groot en klein, ende alomme bepaald zodanig deselve Gelegen zijn, dog vrij Pleijten ofte Lasten, uitgezondert 's Heeren ongelden, Zeedijks en Polderlasten ende voorts met alsulke Gerechtigheeden, Vrijdommen en Servituten, als daar toe en aan van ouds en nog bez....

De kopers zullen verplicht zijn, aanstonds bij den slag op ieder Parceel te stellen, twee Goede en Suffisante⁶ Borgen tot Genoegen van den verkoper die zich ieder int bijzonder en voort Geheel zullen moeten verbinden tot voldoening en nakoming deser conditien ect - - -

⁴ onkosten

⁵ comptant=contant, baar geld.

⁶ toereikend, voldoende

Ende ook met en benevens de kopers naar het aflopen der verkoping moeten Compareren voor Schout en Scheepenen deses Gerechts omme te passeren etc. - Zoo iemand der kopers zodanige Borgen etc.

Zoo twee of meer te gelijk etc.

Ook zal men etc.

op welke voorschreven Generale en naarvolgende Speciale conditien, dan, den voormelde executeur en zijn voorschreven qualiteit op dezen 2 februarij 1804 op veilen en verkopen zal.

Eerstelijk Neegen dammaten zeer goed weijen Hooijland gelegen in drie Kampen in de Polder de Slaag, onder de gerechte van Zoest, daar oost- en zuidwaards **de Erven Jonker van Muijlwijk** met het Land Hamelenberg, ende ten Noorden **Wouter Prins** te Amersfoort naast geland ofte geleegeen zijn ofte wie anders daaraan en omme geeigendomd mochte weesen op de Dijkskaarten getekend met N° 624 en 625 zijnde vrij en buiten huure en kan dus door den koper aanstonds worden aanvaard, verongeldende dit Parceel in oudschild met Eem en gadergeld f 34-6- en in Reël en Personeel

Morgengeld tegens 6 Morgens 400 Roeden de koper van dit Parceel zal voor Schrijf of conditiegeld betalen f 15.-.- waarvoor hij Extract deser sal bekomen.

Ingezet bij **Wouter Hendriksen van Butzelaar** op f 1625.-.-

En is in den Slag niet verhoogd dus denselven koper Gebleven om f 1625.-.-

Borgen **Hendrik Ebbenhorst**

Toon Aartsen Hilhorst

Ten tweeden ruim Negen dammaten alderbest weij en hooijland etc. - - - - - Aldus verkogt, gekogt ende tot Borgen gesteld in voegen hier voorenbreden omschreven en ingevolge voorendaande Conditien Compareerden voor ons Jan Teunissen schepen representerende in desen den schout **Mr Krijn Hoogeveen, Aalberts Steinkamee en Hendrik Gijsbertsen** Scheepenen vant Hoogland en Emiclaer, de kopers met hunne Borgen, en verklaarden te constitueren en machtig te maken **Nicolaas Wilhelmus Budding**, Procureur voor den Hove van Utrecht en **Mr Jan de Louter**, Procureur voor den Gerechte der Stad Amersfoort, en alle verdere Procureurs in der tijd, aldaar Postulerende, te zamen en een ieder van dien int Bijsonder omme de vorendaande Conditien te reiteren en bekennen ende naar Kopers en Borgen, daar inne bij welgemelden Hove en Gerechte te laten condemnieren, belovende de rato en onder verband en submissie als vooren. - - - - -

Aldus gepasseerd ten huize van **Mons. Teunis van de Vathorst**, Castelein in den Gerechtshuise van 't Hoogland en Emiclaer ten overstaan van de bovengemelde Schout en Scheepenen, die de minute deser benevens de verkoper, Kopers en Borgen, meede ondertekend hebben op den 2^e februarij 1804.

Quod testor JvandeCoterlet Secrets

Ontvangen van **Wouter van Butzelaar** de kooppeningen in desen vermeld de somme van zestien honderd vijf en twinttig Guldens, consenterende dus in het doen van 't Transport Actum Hoogland den 15 Maij 1804

Jvande Coterlet

qq

In de marge staat:

Trekgeld	f 15.-.-
Condities	15.-.-
Zands	- 81.5.-
Zegel	- 4.7.-
de Penning per gulden voor den armen	- <u>5.1.10</u>
	f 120.13.10

Voldaan den 18^e februarij 1804 dese bovenstaande
eenhonderd twintig gulden dertien stuivers en 10 penningen
JvandeCoterlet

Een bijlage vermeldt het volgende:

Wouter Hendriksen Butzelaar heeft gekogt van J. van den Koterlet Executeur Testamentair in den boedel van Gijsbert Janszen Hamersveld negen dammaten lands gelegen in de Polder de Slaag onder Soest, volgens koopconditien van den 2^e februarij l.l. om zeventien honderd zes gulden en vijfstuivers met 't randsoen, waar van de xde penning de ½ per cento en tiende verhoging bij mij zijn ontvangen den 6^e April 1804.
get. R.A. van Goudoever

Geregistreerd ter Secretarije der Stad
Amersfoort den 6^e April 1804
get. R.A. van Goudoever

6
 De bijgevoegde Acten met
 oordeelen, brieven, deelen van
 een Aanklacht en omgelingen
 met een Acte van Verkeering.

(Conditien) en Voornamelijk, Waar toe Jan
 Van de Satericht Secretaris van t Hoofland
 en Ameland, in qualiteit als Curator
 Testamentair en Mederaar des Boedels van
 Mylen Gysbert Jansen Hamersveld, op den 17
 December des Gepasjeden jaars onder dessen
 gezagdes van t Hoofland en Ameland
 verleden, en ingesloep Codicillaire Dispens
 en Acte van Curatorschap, door Mylen Gysbert
 Jansen Hamersveld, op den 19^{en} februarij
 1803. voor den Notaris M^r. Jan de Sinter
 en Leekens Getuigen alhier gepasjend. In Presen-
 tie bij Publike veiling aan de Meesters van de
 te Verkoopens de waer en welken twee parcellen
 Acker Gedeelten, oplozen, en des al Gedeelten
 van Zoest en Combruggen. — — —

EEN BROKJE 19^E EEUWS DIERENLEED.

Joop Piekema

Het is een grote zeldzaamheid dat een hond in archiefstukken de hoofdrol speelt. De trekhond van kippenkoopman Dirk Klabbers, wonende D30 te Soesterberg, valt deze eer te beurt. Maar, geachte lezer(es), houd u de zakdoek maar klaar, want het is een droef verhaal wat volgt. Dirk Klabbers, geboren 6 augustus 1869, was de oudste zoon van weduwe Johannes Gerardus Klabbers geboren Jannetje van den Heuvel. Vader Klabbers, arbeider, was in 1886 op 49 jarige leeftijd overleden, en het lijkt waarschijnlijk dat het gezin met vijf opgroeiende kinderen, als gevolg daarvan, in kommervolle omstandigheden was komen te verkeren. De kinderen gingen, zodra ze 16 jaar geworden waren, elders in de kost als boerenknecht of dienstbode. Dirk bleef tot 1897 thuis wonen, waarschijnlijk om zijn moeder te onderhouden. Het was ploeteren voor Dirk, en dus óók voor zijn hond. Het arme beest, wiens naam we nooit zullen weten, leidde een ellendig bestaan, kreeg slecht te eten, moest dagelijks zware manden met kippen voorttrekken en kreeg – wie weet - er van zijn baas misschien wel met de zweep van langs... De afdeling Utrecht van de Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van Dieren kreeg er lucht van en berichtte erover op 12 januari 1893 – we zaten toen in een strenge vorstperiode! – aan de burgemeester van Soest. Eén van de gemeenteveldwachters stelde daarop bij Klabbers een onderzoek in. Zijn conclusie dat de hond ook met goed voedsel niet vetter wordt, doet ons vrezen dat het arme scharminkel het niet lang meer zal maken. Maar toch, in ons archief leeft hij eeuwig voort! Woef!

BRONNEN:

ARCHIEVEN GEMEENTE SOEST 1812-1928:

- INGEKOMEN STUKKEN 1893 (INVENTARIS NR 151);
 - BRIEVENBOEK VAN DE BURGEMEESTER ALS HOOFD VAN DE POLITIE 1892-1894 (INVENTARIS NR 1142);
 - BEVOLKINGSREGISTERS GEMEENTE SOEST.
- JAARBOEK KNMI 1893 (COLLECTIE AUTEUR).

"HET OUDE BESTUURSCENTRUM"

Henk Gerth

In weinig gemeenten wordt het gemeentelijk bestuurscentrum de naam "Raadhuis" gegeven. Toch is dit een goede naam, want vanuit dit centrum wordt je met raad en daad bijgestaan.

Tegenwoordig noemen we dit "besturen". De gemeenteraad vergaderde er en de burgemeester en wethouders, gesteund door de ambtenaren, voeren de door de raad goedgekeurde plannen uit.

Ons "Raadhuis" is in 1892 in Neo-Renaissance gebouwd naar een ontwerp van de bekende Utrechtse architect J. Houtzagers. Het "Raadhuis" was een vervanging van het veel te klein geworden gebouw aan de Eemstraat no 2. De secretarie was reeds verhuisd naar het pand achter Mets, aan de van Weedestraat.

Ook het Postkantoor en het Politiebureau waren in het Raadhuis gevestigd.

Het Postkantoor aan de voorzijde rechts met een eigen ingang en het Politiebureau aan de achterzijde. Op oude ansichtkaarten is dit nog te zien. Het postkantoor verhuisde als eerste naar de overkant, waar het nu nog gevestigd is. Het politiebureau verhuisde in 1946 naar de van Weedestraat no3.

Het Raadhuis in oorspronkelijke uitvoering, had een torentje en de koekoeken op de zolderverdieping waren voorzien van luiken, in rood-witte schuine banen geverfd. De trapgevels waren voorzien van overhoekse uitgemetselde toppen, waarin de schoorstenen weggewerkt waren. Bij diverse verbouwingen is dit alles verdwenen.

Het gebouw is acht traveeën breed en drie traveeën diep bouwblok van twee lagen met zolder met in elke gevel een twee traveeën brede trapgevel. Eenlagige aanbouwen aan de achtergevel, deze zijn later weer opgehoogd met één verdieping.

In 1921 is de aanbouw met twee traveeën verlengd en één bouwlaag met zolder verhoogd.

Het geheel wordt gedekt door een samengesteld afgeplat schilddak, en haaks daarop gestelde zadeldaken achter de trapgevels; gedekt met grijze bouletpannen.

De voorgevel is asymmetrisch met een drie traveeën brede risalerende partij waarvan de linker de ingangspartij vormt met daarboven een vierkant, aan de bovenzijde uitkragend toren-lichaam. De ingangspartij bestaat uit een gewijzigde dubbele deur met groot bovenlicht achter een in 1965 toegevoegde trap met bordes. De entree wordt omlijst met een gecantonneerd rondbogig profiel met in het boogveld een zandstenen decoratie in driepas met gemeentewapen en banderol met het opschrift "Raadhuis".

Links van dit projecterende volume één travee, en rechts vier traveeën waarbij in elk travee van beide bouwlagen een hoog vierruits schuifvenster is geplaatst. Evenzo in de trapgevel, waarbij de vensters op de verdieping aanmerkelijk hoger zijn. Hierachter was de raadzaal gelegen.

Ook dit Raadhuis was te klein geworden en is in 1991 vervangen door het huidige pand aan het Raadhuisplein. Na verbouwing, inwendig, is het oude Raadhuis een wooneenheid geworden, waar onder begeleiding burgers die door diverse gebeurtenissen in de privé sfeer door ziekte of anderszins buiten de maatschappij terecht waren gekomen nu weer "inburgeren".

BRON: MONUMENTEN INVENTARISATIE PROJECT

GEMEENTE ARCHIEF

De leden van de Historische Vereniging Soest werken in een aantal werkgroepen om onderzoek te doen en gegevens vast te leggen. Voor nadere informatie kunt u met de contactpersonen overleggen, te weten:

Werkgroep:

Archeologie	: de heer J. van der Putten,	035-6018965
Genealogie	: de heer W. Routers,	035-6010169
	routers@wanadoo.nl	
Mondelinge geschiedenis	: de heer W.P. de Kam,	035-5880048
	wim.de.kam@wolmail.nl	

Contact Gemeentelijke

Monumentencommissie : de heer H. Gerth, 035-6016635

Contact Museum Oud Soest : de heer A.J. van den Dijssel, 035-6027238

De contributie bedraagt € 18,15 per jaar

Betaling is mogelijk :

- op de postrekening van de penningmeester
Historische Vereniging Soest nr. 54 59 218
- dan wel op de bankrekening van de Vereniging bij
de Rabobank te Soest, rek.nr. 3599.02.235
(Giro van de bank: 21 27 75)

Losse nummers : Verkrijgbaar bij de secretaris.

Leden € 2,50

Niet-leden € 5,00

INHOUDSOPGAVE ZOMERNUMMER 2003

	Blz.
De familie Hofslot (deel 3)	1
Pastoor Rademaker (deel 5)	10
Overdracht daghuurderhuisje	18
Transcriptie extract koopconditie	24
Een brokje 19e eeuws dierenleed	29
Het oude bestuurscentrum	31

